

של המשפחה, וכולם נסעו לשישה חודשים לאירופה. כאשר ביזנו את כל התכונות, חזרו לארצות-הברית, קנו קארדל'ק ישנה ויצאו עימה לפתוח דף חדש בחוף המערבי, בסביבות לוס אנג'לס. ריצ'רד הצטרף מייד ללהקת תיאטרון יהודי ושותף בכל הצגה אפשרית. "הוא היה ליצן בנשמתו", נזכרת אמו, "אבל נתנו לו כל מיני תפקידים היסטוריים, כמו הרצל או המן הרשע". מן הרגע שהכריז כי בדעתו להיות שחקן, זכה לגיבוי מלא של הוריו. בעזרת כמות מרץ בלתי-רגילה, החל לפרנס את עצמו עוד בבית-הספר התיכון, מעיסוקיו הדרמטיים. "חלמתי להיות שחקן רעב ללחם בניו-יורק, אבל בכל פעם שנסעתי לשם, מצאתי עבודה", הוא מספר בחיך. ואומנם, בכל התקופה של סוף שנות ה-60 ותחילת ה-70 הוא נדד מחוף אל חוף באמריקה, כשהוא מופיע פעם בלהקה קומית שאילתרה את החומר בפני הקהל, פעם בהצגה בברודוויי, פעם בסידרת טל-וויזיה ופעם במחזה מחתרת. שנתיים מתוך התקופה הוקדשו לשירות צבאי, אותם בילה בעבודות פקידות שגורות ומשוגות, לאחר שהצליח לשכנע את הוועדה בלישכת הגיוס, כי הוא סרבן גיוס מצפוני. באותה תקופה הופיע גם בכמה סרטים (כמו עמק הבובות, למשל) אותם הוא מעדיף לשכוח. הוא מתייחס לאמריקן גראפיטי כאל סרטו הראשון, ששינה את כל הקאריירה שלו.

"חשבתי שזהו סרט קטן ונחמד, שיכניס 5-6 מיליון דולר", הוא מספר. לתדהמתו שלו ושל כל המעורבים בעניין הכניס אמריקן גראפיטי עד היום למעלה מ-50 מיליון דולר, והוא נמצא במקום ה-13 בין אלופי הקופה של כל הזמנים. "יהודי בזוי". בעקבות הצלחה זו, הוזמן לקנדה כדי לגלם את דודי קראביץ, לפי ספר מוכר של מרדכי ריכלר. דמותו של הבחור בן ה-18, בן הגיטו היהודי של

דרייפוס עם דוסינדה *
"אני לפעמים אבוד"

מונטריאול, אשר מוכן לעשות הכל כדי להצליח. הפכה אצל דרייפוס למפורסם בזכות עצמו, אבל עוררה נגדו מתנגדים. הסרט זכה אומנם לפרס ראשון בפסטיבל הסרטים בברלין, אולם החוגים היהודים בקנדה סברו שדרייפוס השקיע יותר מדי מרץ והזדהה יתר-על-המידה עם הדמות שגילם. עד כדי הפיכתה לדמות של יהודי בזוי.

"יש הרבה בדמות של דודי שהולם את האופי שלי", מודה דרייפוס, "ועוד יותר, באופי שלו, שזר לי לחלוטין. צדדים רבים של הדמות נראו מאוסים בעיני, אבל תפקידי כשחקן הוא לדלות את האמת ולהוציאה החוצה". כאשר ראה את ה"תוצאה הסופית, היה פחות ממאושר. "הייתי

* בהצגת הבכורה של מיפגשים מן הסוג השלישי.

הגיבורים האלימים

עיטור הגבורה (אלנבי, תל-אביב, אנגליה/גרמניה) — זהו עימות בין חיית קרב אמיתית, עצמאית ובלתי-מרוסנת, לבין קצין רודף כבוד, שפל, וחניך האסכולה הפרוסית של המשמעת המחולטת. השניים מתנגי שים שעה שהצבא הגרמני נסוג בחזית המזרחית, בלחץ מיתקפה רוסית במלחמת העולם השנייה.

מדובר כאן באחד מסרטיו המשכנעים ביותר של סם פקינפה. אימת המלחמה וחוסר התוחלת שבהרג ההמוני הם מציאות שאינה משה מעיניו של הצופה. הפער העצום שבין הקצינים הממוסדים לבין הזאבים הבודדים הוא פער שאינו ניתן לנישור. הגיבור-האמיתי של פקינפה הוא זה שאינו מוכן להשתלב בשום מימסד ואינו נגרר אחרי שום פיתוי העשוי לסכן את חירותו המחולטת. אבל תאוות ה"הרס העצמי שבו היא זו שמפילה אותו בסופו של דבר בפה. הוא צועד לתוך האש מתוך השלמה פאטליסטית שאין הללו משנו פקינפה מאז חבורת הפראים. אבל הוא אמר אותם רק לעתים רחוקות בצורה מגובשת יותר מאשר בעיטור הגבורה.

פקינפה נוטה להתייחס אל מלחמת העולם השנייה כאל סתם התפרצות גדולה של אלימות, דבר שקשה לעכלו,

הקורבנות התמימים

יום מיוחד (גת, תל-אביב, איי-טליה) — היום המיוחד בו מדבר שמו של סרט זה, הוא היום בו נפגשו אדולף היטלר ובניטו מוסוליני ברומא. באותו היום, שעה שכל דייריו של בניין-מגורים רומאי ענקי, יצאו לחוצות העיר כדי לקבל את פני הרודנים, נפגשים קריין רדיו, שפוטר מעבודתו משום היותו הומוסקסואל, ואשה נשואה, אם לשישה, עייפה ומרושלת.

הפגישה בין השניים משמשת את הבמאי אטורה סקולה, אשר כתב את התסריט עם שותפו הכמעט-קבוע, רוג'רו מאקארי, כדי לתקוף את הפאשיזם בכמה מישורים בעת ובעונה אחת. ראשית, הוא מראה שהפאשיזם היה נגע שפגע בהמוני איטליה, ולא רק במיעוטים, כפי שניתן להבין מרוב הסרטים על אותה התקופה. שנית, הפאשיזם אינו רק מישטר פוליטי, הוא גם הלך-רוח. בעל המתייחס אל אשתו כאל שפחה ולדנית הוא פאשיסט, ואדם המנוזה מן החברה בשל בחירתו בחיים אינטימיים שאינם לפי הנורמה המקובלת, הוא קורבן של הפאשיזם. בסופו של דבר, כדברי סקולה, קל יותר להיפטר מן המישטר הפוליטי מאשר מהלך הרוח שהשתרש בעקבותיו.

סקולה מוסר את דבריו בכישרון ניכר. סופיה לורן ומרצ'לו מאסטרויאני, בתפקידיהם הלא-צפויים ביותר — יוצרים דמויות רגשות, אמניות ואנושיות מאד. עבודת ה"צילום של פסקואלינו דה-ה'סאנטו (שחור-לבן עם כתמי צבע

ג'יימס קובורן: באימת הקרב

בעיקר אם מדובר בבני הדור שהתנסו בה בעצמם. כל מה שהביא למלחמה מאבד את חשיבותו בקרב. לעתים ניתן לתהות אם מחאותיהם של אנשי-מלחמה מנוסים נגד מפקד זהים אינם על מישור מקצועי-קרבי יותר מאשר על מישור מוסרי.

לורן ומאסטרויני — בלחץ המישטר

פתאומיים, שמדגישים את העוצמה הדרמטית שלהם) יוצאת מן הכלל. תנועות המצלמה הארוכות נותנות לסרט שטף ומגבשות את הסיפור. מבחינה זו, אין ספק שזהו סרטו המסוגנן ביותר של סקולה עד היום. זהו אחד ה"סרטים היפים והמלוטשים שיצאו מאיטליה בשנים האחרונות.

לגלם את ריצ'רד השלישי בהצגת מחתרת. הוא שוכר דירה מידיד, וכאשר הוא מגיע למקום מסתבר לו שהידיד הוריש לו מלבד הדירה גם את האשה עמה הוא חי, ואת בתה בת ה-10. החמות דומה לו כל כך, ניראית לו טבעית כל כך ומובנת כל כך, עד שלדבריו, "הייתי יכול להמשיך ולגלם אותה כל חיי, כעבודה קבועה". אליוט גארפילד, שהחן השתאפת המוכן לעשות הכל כדי להצליח בסרט של גיל סיימון, תערובת של חוצפה ושל רגישות, של מרפקים שלופים ושל חוסר ביטחון עצמי, מעין האמפרי בוגארט מעלה קטורת, הוא לדעת דרייפוס התפקיד הטוב ביותר שהיה לו עד היום. כך סבורים גם מבקרים רבים שמנבאים, כי בזכותו יגיע למקום כבוד ברשימת המועמדים לפרסי האקדמיה.

בושה על אנטבה. סרט אחד שעשה לפנינו, מתוך אמונה בערכיו, ועד היום הוא זועם על היחס המזלזל של הביקורת האמריקאית עליו. הוא אינטרס. סיפור על במאי סרטים בשנות השלושים, שבאין הפרנסה מצויה מסכים לביים סרט פור-נוגראפי, שבו הוא מתכוון לדהוּס את כל רעיונותיו האמנותיים. "מרגיז אותי הזיל-זול כלפי הנסיון לעשות משהו שונה ואיכותי", הוא אומר, "והרצון לפתור את הכל בהדבקת תווית של סרט פורנוגראפי". וסרט אחד שהוא מתבייש בו: הפשיטה על אנטבה, גירסה א', הוא גילם שם את יוני, לצד כל מיני כוכבים כמו אליוט

בטוח שאם יקנו את הסרט להפצה בי-ארצות-הברית, יבוא הקץ על הקאריירה שלי כשחקן. בכל פעם ראיתי יותר דברים שבהם שגיתי, בתוך הסרט, ושהייתי עושה אותם אחרת לאחר מכן".

פרשת מלחמות, הסרט שעשה לאחר מכן, היא פרשה לא-נעימה עבורו. עבודה שלא חשק בה ("מה לי ולסיפורי דגים"), צילומים שנמשכו עד אין-סוף, התמטטות עצבים קרובה, הרבה שתייה, סמים ומשקל עורף.

סגנון העבודה על מיפגשים מן הסוג השלישי לא יכול היה לעזור הרבה ל"דרייפוס". "זהו סרט של במאי", הוא אומר בגילוי-לב, "כל מה שאני צריך לעשות הוא עוויות מול המצלמה, פעם בהר ופעם בגיא. אחר כך לוקחים את הכל לאולפן ומוסיפים את האפקטים המיוחדים ורק אז מקבל הסרט את מימיו האמיתיים". העבודה שנמשכה כמעט נצח, לא שיפרה את מצב רוחו. הוא הרגיש עצמו מפורסם, ידוע, ואולי מהולל, אבל חסר כל סיפוק עצמי.

הפסיכיאטר והנערה. שני דברים הוציאו אותו מן הדיכאון. האחד היה פסיכיאטר. השני היה סרט בשם שלום לנערה, שנכתב על-ידי גיל סיימון עבור רעייתו. מארשה סיימון, ושחקן נוסף, התברר שאיי-אפטר היה למצוא דמות הגלמת יותר לתפקיד מאשר דרייפוס. הוא עצבן שחקן מתחיל שמגיע לניו-יורק כדי